

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים

על גבולותיו של "השופינג הסיווגי" עו"ד גיל נדל

רקע

פסק דינו של בית משפט השלום בעניין חברת הזרע סידס מגולל סיפור סיווגי ומכסי מענין בעניין יבוא של זרעי מלון. אלא שפסק הדין המנומק חורג בהרבה משאלת סיווג קונקרטי, ויכול לספק לציבור היבואנים הצצה חשובה ומרתקת על ההתנהגות המצופה מיבואן מזוית הראיה של בית המשפט, ועל גבולותיו של השופינג הסיווגי.

עובדות

חברת הזרע סידס בע"מ ייבאה זרעי מלון וסיווגה אותם בפרט 12.09.9900 לצו תעריף המכס, הכולל "זרעים מהסוג המשמש לזריעה" אשר פטור ממכס. בשנת 2015, הוציאה רשות המכס הודעת חיוב רטרואקטיבית לשנים 2012-2015 בסכום של למעלה ממיליון ₪ בטענה כי סיווגם הנכון של זרעי המלון הינו בפרט 12.07.7000, הכולל "זרעי שמן - זרעי מלון" אשר חב במכס בשיעור של 10%. הזרע שילמה, תחת מחאה, את סכום הודעת החיוב ופנתה לבית המשפט שיכריע במחלוקת הסיווג.

טענות הצדדים

הזרע טענה כי אף שפרט 12.07.7000 נוקב במפורש במונח "זרעי מלון", הוא אינו מתאים לזרעים אותם היא מייבאת, כיוון שכותרתו של פרט 12.07 הינה "זרעי שמן", בעוד שזרעי המלון שהיא ייבאה אינם משמשים לייצור שמן אלא לזריעה, ולפיכך הם מתאימים לפרט הכללי הכולל זרעים מהסוג המשמש לזריעה. רשות המכס טענה, מנגד, כי בשנת 2012 הותקן פרט מכס 12.07.7000 עבור זרעי מלון, ועם כניסתו לתוקף של סיווג קונקרטי לזרעי מלון, אין מקום להמשיך לסווג את זרעי המלון תחת פרט המכס הקודם.

דין והכרעה

בית המשפט קיבל את עמדת רשות המסים וקבע כי צו תעריף המכס אינו מבחין בין זרעי מלון לייצור שמן, לבין זרעי מלון המשמשים לזריעה, ובהתאם לעדכון בשנת 2012 כל זרעי המלון חוסים תחת פרט מכס 12.07.7000/3. בית המשפט נעזר בין היתר בכללים לפרק 12 הקובעים כי פרט 12.09 אינו מתייחס למוצרים שבפרט 1207 אפילו אם הם לזריעה, ודחה את עמדת הזרע לפיה כלל זה אינו חל על המקרה שלפנינו שכן זרעי המלון אינם מוצרים.

מעבר לטיעון הסיווגי, העלתה חברת הזרע טענות נוספות לפיה היא זכאית לפטור בגין יבוא זרעי המלון. כך למשל, טענה החברה כי הואיל והזרעים עובדו בישראל ויוצאו לחו"ל, הם זכאים להיכנס לסטטוס של פטור מותנה בפרט 212. בית המשפט דחה טענה זאת, שכן הזרע לא עמדה בדרישות הפרוצדורליות לקבלת פטור מותנה על-פי סעיף 212 לתעריף מכס, וגם לא הוכיחה שהזרעים עוברים בארץ תהליך של עיבוד בלבד. בית המשפט דחה גם את טענת הזרע לפיה הטובין זכאים להישבון לפי סעיף 160 הדין בטובין שחל בהם תהליך ייצור בישראל, וזאת מהנימוק שמדובר בטענה עובדתית הסותרת את טענתה הקודמת של הזרע בעניין הפטור המותנה לפיה הטובין עברו עיבוד

בלבד בישראל, וכי לא הוכח בסופו של דבר איזה תהליך הטובין עברו בישראל. בנוסף, דחה בית המשפט את טענת החברה לקבלת השבה של דמי המכס מכוח סעיף 156 לפקודת המכס, בקובעו כי הזרע לא הוכיחה שלא נעשה בטובין כל שימוש בישראל, וגם לא הוכיחה שהטובין יוצאו תוך ששה חודשים, כמצוות סעיף 156.

נעשה סיכום ביניים פרשני בשלב הזה ונאמר שניתן להתווכח עם חלק מנימוקיו של בית המשפט בעניין הסיווג (בנקודה אחת יש אפילו שגיאה משמעותית), וגם חלק מניתוחיו בעניין סוגיות ההישבון אינו חף מביקורת. ניכר שבית המשפט נקט בגישה נוקשה כלפי חברת הזרע ולא רצה "לעזור" לחברה. נקודה זאת בולטת במיוחד בסופו של פסק הדין, עת סירב בית המשפט לוותר לחברת הזרע על קנס הפיגורים ודחה את טענתה כי מדובר בחיוב הנולד ממחלוקת משפטית לגיטימית.

במרכז פסק הדין עומדת השאלה: מדוע לדעת בית המשפט לא היתה כאן מחלוקת משפטית לגיטימית? על-פי המצוין בפסק הדין, התברר לבית המשפט, מתוך העדויות, כי סוכן המכס שעמו עבדה החברה הבהיר לחברה בזמן אמת כי הסיווג הנכון של הטובין החל משנת 2012 הינו **כעמדת המכס** בפרט 12.07. בעקבות כך, החברה החליטה לעבוד עם סוכן מכס אחר שהסכים לסיווג את זרעי המלון בפרט 12.09, תוך שהחברה אינה מעדכנת את סוכן המכס החדש בדבר עמדתו של סוכן המכס הקודם. משכך, קבע בית המשפט כי "נסיבות אלו אינן מגלות פני מחלוקת משפטית לגיטימית".

ניתן להניח שזה הוא לב ליבו של העניין. בית המשפט ציין כי סוכן המכס הינו למעשה "עורך דין לענייני מכס" והוא פרשן מקצוען ומוסמך של הצו. אמנם סוכן המכס אינו משפטן בהשכלתו, אך לאור ניסיונו ומקצועו (שהינו מקצוע טעון רישוי) - יש לתת לדבריו משקל רב. בית המשפט ציין כי הימנעות של יבואן מלקבל את עמדת סוכן המכס, והעברת הפעילות לסוכן מכס אחר מבלי ליידע את סוכן המכס החדש - "יש בה יותר מרמז לחוסר תום לב, לעצימת עיניים למצב הנורמטיבי, ולנקיטה בשיטת מצליח".

חשוב שהיבואנים יבינו נושא זה. עולם התוכן הסיווגי הינו עולם מקצועי סבוך ומורכב. "קשה סיווגו של מוצר כקריעת ים סוף" ציין בית המשפט העליון באחד המקרים. אין זה אומר שחייבים ללכת בעיניים עצומות אחר סוכן המכס הקבוע וניתן גם לקבל second opinion מסוכן מכס אחר או מעורך דין, אבל אי אפשר לעשות "שופינג סיווגי" מבלי לדון בעניין לעומקו, ומבלי לחשוף את מלוא העניין בפני הגורם שעומו מתיעצים.

ת"א 36586-12-15 הזרע סידס בע"מ נ' מדינת ישראל - אגף המכס, בבית משפט השלום בראשון לציון. פסק דין מום 23.4.20. את התובעת ייצגו עורכי הדין קרונפלד ואלדורוטי, ואת רשות המסים ייצג עורך הדין פירשטיין.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.